

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ЗПО «ДІТК»

Олександр СТРИЛЕЦЬ

31.08.2026 р.

ПОСВІДЧЕНО

Заступник директора з навчально-методичної роботи ЗПО «ДІТК»

Сергій ГОРДІЄНКО

31.08.2026 р.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРОХОДЖЕННЯ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ ТА ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО ЕКЗАМЕНУ

Навчальна дисципліна: Іноземна мова за професійним спрямуванням. **Спеціальність:** 131 «Прикладна механіка». **Освітньо-професійна програма:** «Комп'ютеризовані машинобудівні виробництва та прикладна механіка».

ВСТУП. КОНЦЕПЦІЯ ДІАГНОСТИКИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Діагностика успішності навчання та підсумковий контроль з навчальної дисципліни не є традиційним тестуванням лінгвістичної пам'яті. Система оцінювання орієнтована на багатовимірну валідацію професійних компетентностей майбутнього інженера-механіка. Ключовим завданням підсумкового екзамєну є перевірка здатності здобувача освіти вільно оперувати іншомовною термінологією під час вирішення прикладних виробничих завдань, розуміння автентичної конструкторської документації та здатності вести комунікацію в умовах міжнародного машинобудівного середовища.

Ці методичні рекомендації розроблені для структурування процесу підготовки слухачів до контрольних заходів. Відповідно до робочої програми навчальної дисципліни, на підготовку до проходження контрольних заходів та екзамєну відведено **30 академічних годин**. Цей час повинен бути використаний здобувачами для систематизації знань, відпрацювання навичок технічного перекладу та моделювання професійних діалогів.

РОЗДІЛ 1. АРХІТЕКТУРА РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ (100-БАЛЬНА ШКАЛА)

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100-бальною системою. Оскільки весь обсяг навчальної дисципліни вичитується у високоінтенсивному форматі протягом одного семестру і завершується Екзамєном, загальна оцінка формується з двох взаємопов'язаних складових: поточного контролю (максимум 70 балів) та підсумкового екзамєну (максимум 30 балів).

1.1. Поточний контроль (Максимум 70 балів)

Цей блок відображає систематичну роботу слухача протягом семестру та охоплює Змістові модулі 1, 2, 3 та 4. Він складається з наступних елементів:

- **Робота на практичних заняттях (Максимум 40 балів):** Оцінюється активність слухача на 20 ключових практичних заняттях. Максимальна оцінка за одне заняття становить 2 бали. Бали нараховуються за читання автентичних мануалів, точний переклад текстів з прикладної механіки, усні відповіді та правильне виконання синтаксичних трансформацій (наприклад, перетворення активного стану на пасивний).
- **Модульний контроль (МКР) (Максимум 20 балів):** Протягом курсу передбачено 4 комп'ютерні тестування після завершення кожного змістового модуля. Кожна Модульна контрольна робота оцінюється максимум у 5 балів ($4 \times 5 = 20$).
- **Самостійна робота слухача (СРС) (Максимум 10 балів):** Бали нараховуються за укладання індивідуального двомовного глосарію, переклад технічних специфікацій (Datasheets) та бездоганне написання професійного резюме (CV) і супровідного листа (Cover Letter).

1.2. Умова допуску до підсумкового екзамєну

Для отримання допуску до складання екзамєну, сума поточних балів здобувача за семестр має становити **не менше 42 балів із 70 можливих**. Якщо слухач не подолав цей поріг через систематичні пропуски без поважних причин, він зобов'язаний асинхронно відпрацювати пропущені матеріали через систему LMS (завантаження перекладів, проходження тестів).

РОЗДІЛ 2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ ПІДСУМКОВОГО ЕКЗАМЕНУ (30 БАЛІВ)

Підсумковий екзамен є комплексною симуляцією, яка оцінює три різні вектори іншомовної підготовки інженера. Екзаменаційний білет складається з трьох рівноцінних питань, кожне з яких оцінюється максимум у 10 балів.

Важлива умова (Fail Condition): Якщо за результатами складання екзамену слухач набирає в сумі менше 18 балів (за всі три питання), екзамен вважається нескладеним, незалежно від високих поточних балів протягом семестру.

Питання 1: Аналітичний технічний переклад (10 балів)

- **Формат:** Письмовий переклад автентичного технічного тексту з прикладної механіки.
- **Тематика:** Текст може стосуватися принципів роботи комп'ютеризованих систем проектування (CAD/CAM), опису допусків і посадок, або кінематики механізмів.
- **Вимоги до виконання:** Слухач повинен продемонструвати розуміння спеціалізованої лексики, уникати калькування (дослівного перекладу) та зберігати точний інженерний зміст першоджерела. Переклад має бути стилістично витриманим у межах науково-технічного дискурсу.

Питання 2: Лексико-граматичне завдання (10 балів)

- **Формат:** Письмове виконання серії трансформаційних або підстановочних вправ.
- **Тематика:** Оцінюється здатність застосовувати граматичні структури у суворому технічному контексті. Основний акцент робиться на використанні Пасивного стану (Passive Voice) для деперсоналізованого опису технологічних процесів, а також Умовних речень (Conditionals) для побудови алгоритмів пошуку та усунення несправностей обладнання.
- **Вимоги до виконання:** Забезпечення граматичної бездоганності, правильне використання допоміжних дієслів, дотримання правильного порядку слів в англійському інженерному реченні.

Питання 3: Усне комунікативне завдання / Role-play (10 балів)

- **Формат:** Ситуативний професійний діалог (Role-play) з екзаменатором.
- **Тематика:** Симуляція реальної робочої ситуації. Це може бути співбесіда (Job Interview) на посаду інженера-механіка, проведення інструктажу з охорони праці, або обговорення проблеми з механізмом (Troubleshooting механізму).
- **Вимоги до виконання:** Швидкість реакції, здатність аргументувати інженерне рішення англійською мовою, використання фахових термінів без підказок екзаменатора.

РОЗДІЛ 3. РОЗШИРЕНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

Для успішного проходження контрольних заходів слухач повинен використати 30 годин самостійної підготовки для повторення наступних академічних доменів, які винесені на підсумковий контроль.

БЛОК А: Лексико-теоретичний домен (Academic Reading & Translation)

Слухач повинен вільно володіти термінологією з чотирьох ключових напрямів прикладної механіки:

1. Матеріалознавство (Materials Science):

- Розрізнення чорних та кольорових металів (ferrous / non-ferrous metals), сталей та сплавів.
- Фізико-механічні властивості: здатність матеріалу чинити опір руйнуванню — міцність на розрив (tensile strength), твердість (hardness), еластичність (elasticity), крихкість (brittleness), ковкість (malleability), а також опірність до корозії (corrosion resistance).

2. Статика та динаміка (Engineering Mechanics):

- Класифікація навантажень: постійні (dead load), змінні (live load), динамічні навантаження (dynamic load).
- Розуміння концепцій напруження та деформації (stress and strain).
- Ідентифікація видів сил: розтягнення (tension), стиск (compression), згин (bending), кручення (torsion), зсув (shear).

3. Кінематика та механізми (Kinematics & Mechanisms):

- Типи рухів: обертальний та зворотно-поступальний рух (rotary and reciprocating motion).

- Механізми передачі руху: види зубчастих передач (spur, helical, bevel, worm gears) та вміння пояснити розрахунок передавального відношення (gear ratio).
- Елементи конструкцій: ланцюгові та пасові передачі, вали (shafts), підшипники (bearings).

4. **Машинобудівні технології (Manufacturing & Machining):**

- Процеси традиційної обробки різанням: фрезерування (milling), точіння (turning), свердління (drilling), пиляння (sawing), шліфування (grinding).
- Автоматизація: термінологія верстатів з числовим програмним керуванням (CNC machines) та систем автоматизованого проєктування/виробництва (CAD/CAM/CAE).
- Метрологія: допуски, посадки, зазори (tolerances, clearance, interference fit).
- Кріпильні вироби: болти (bolts), гайки (nuts), гвинти (screws).

БЛОК Б: Прикладна граматика у професійному дискурсі (Applied Grammar)

Граматику на екзамені оцінюється виключно через її прикладне застосування. Під час підготовки необхідно звернути увагу на такі аспекти:

1. **Пасивний стан (The Passive Voice):** Використовується для деперсоналізованого опису технологічних процесів. Слухач повинен вміти миттєво перетворювати активні речення на пасивні. *Приклад для відпрацювання:* перетворення «The CNC machine mills the workpiece» на «The workpiece is milled by the CNC machine».
2. **Умовні конструкції (Conditionals & Troubleshooting):** Застосування умовних речень (I, II, III типів) є критично важливим для побудови логічних алгоритмів пошуку несправностей. *Приклад для відпрацювання:* «If the bearing had been lubricated, the shaft would not have jammed».
3. **Причинно-наслідкові зв'язки (Cause and Effect):** Правильне використання сполучників та прийменників причини: *due to, because of, resulting in* для опису наслідків аварій чи технологічних збоїв.
4. **Модальність у регламентах (Modal Verbs in HSE):** Використання модальних дієслів (*must, should, are required to*) в інструкціях з техніки безпеки та експлуатації.

БЛОК В: Практичні комунікативні ситуації (Professional Role-play)

Для підготовки до третього питання екзамену, здобувачі повинні самостійно змодельовати та відрепетирувати наступні професійні сценарії:

1. **Кейс «Аналіз технічної специфікації» (Datasheet Review):** Тренування здатності перекладати та усно пояснювати екзаменатору ключові технічні параметри з оригінального мануалу до верстата з ЧПК (наприклад, швидкість обертання шпинделя, допустимі похибки, споживана потужність).
2. **Кейс «Інструктаж з експлуатації та охорони праці» (HSE Briefing):** Моделювання проведення інструктажу перед допуском до роботи на фрезерному верстаті. Необхідно інтегрувати лексику щодо засобів індивідуального захисту (PPE - safety goggles, ear protection) та озвучити заборони (наприклад, заборону використання вільного одягу біля рухомих частин).
3. **Кейс «Усунення несправностей» (Troubleshooting):** Відпрацювання реакції на змодельовану проблему. Якщо екзаменатор каже: «The gear train generates excessive vibration and noise», слухач має миттєво запропонувати англomовний алгоритм логічної діагностики (перевірка підшипників, перевірка рівня мастила, аналіз співвісності).
4. **Кейс «Співбесіда» (Job Interview Simulation):** Підготовка самопрезентації. Здатність чітко представити своє резюме (CV) претендуючи на посаду техника-механіка або оператора верстатів з ЧПК у міжнародній інжиніринговій компанії.

РОЗДІЛ 4. КРИТЕРІЙ ТА РУБРИКАТОР ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО ЕКЗАМЕНУ

Оцінювання підсумкового екзамену здійснюється за жорстким, але прозорим академічним рубрикатом. Розуміння цих критеріїв допоможе слухачам правильно розставити пріоритети під час відповідей. Максимальна оцінка за кожне з трьох екзаменаційних питань становить 10 балів (в сумі 30 балів).

- **Відмінно (9-10 балів за питання):** Демонструється абсолютно точний переклад технічного тексту без найменшої втрати інженерного змісту. Слухач вільно застосовує

вузькоспеціалізовані терміни та складні граматичні конструкції (Passive Voice, Conditionals). Під час усного завдання (Role-play) ведеться вільний, впевнений та логічний професійний діалог без пауз та підказок з боку екзаменатора.

- **Добре (7-8 балів за питання):** Здобувач надає повний і зрозумілий переклад, проте спостерігаються незначні неточності у виборі вузькоспеціалізованих термінів або дрібні граматичні похибки. Під час комунікативного завдання відповіді є дещо шаблонними, але слухач здатний самостійно підтримувати професійний діалог.

- **Задовільно (5-6 балів за питання):** Переклад має дослівний характер (калькивання з української), що іноді ускладнює розуміння інженерного процесу. Словниковий запас вкрай обмежений. Під час усного завдання слухач потребує навідних запитань та прямих підказок екзаменатора для формулювання базових технічних думок.

- **Незадовільно (0-4 бали за питання):** Суть технічного тексту абсолютно не розкрита, переклад неможливий. Повна неспроможність зрозуміти запитання екзаменатора та підтримати базовий комунікативний діалог. Компетенції не сформовані.

РОЗДІЛ 5. ІНКЛЮЗИВНІСТЬ ТА ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА (TRAUMA-INFORMED APPROACH) ПІД ЧАС ЕКЗАМЕНУ

Освітній процес та процедура підсумкового контролю побудовані на принципах педагогіки, обізнаної з травмою (Trauma-Informed Approach). Це означає, що екзаменаційне середовище розглядається як простір абсолютної психологічної безпеки, що має запобігати ретравматизації здобувачів, особливо тих, хто має досвід бойових дій або постраждав від наслідків війни.

Для забезпечення рівних умов та зниження екзаменаційного стресу діють наступні правила:

1. **Альтернативна валідація навичок:** Якщо слухач-ветеран або будь-який інший здобувач відчуває сильний психологічний дискомфорт під час усного мовлення, йому гарантується беззаперечне право на заміну усної форми звітності (комунікативного кейсу / Role-play). Відмова усно відповідати **НЕ штрафується нулем балів**. Замість цього усне опитування замінюється на індивідуальне письмове завдання еквівалентної складності (наприклад, письмовий опис складної кінематичної схеми або написання розгорнутого звіту про несправність).

2. **Правило «Стоп-слова» (Opt-out):** Якщо під час екзамену в тексті для перекладу або в комунікативному кейсі виникає тема, що є емоційним тригером для слухача (наприклад, опис критичного промислового травматизму або серйозної аварії), здобувач має право зупинити роботу над цим завданням без жодних штрафних санкцій. Екзаменатор зобов'язаний миттєво замінити білет або ситуативне завдання на нейтральне.

3. **Адаптивність до психоемоційних станів:** Слухач має право тимчасово покинути аудиторію (або відключитися від відеоконференції у разі онлайн-екзамену) для стабілізації свого психоемоційного стану без втрати права продовжити складання екзамену. Цифрова безпека також гарантується: вимога ввімкнення вебкамери під час синхронного онлайн-складання є суто добровільним рішенням здобувача.

РОЗДІЛ 6. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПІД ЧАС КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ

Оскільки дисципліна вимагає високоточної інженерної аналітики, до процедури складання поточних модульних контрольних робіт (МКР) та підсумкового екзамену висуваються суворі вимоги академічної доброчесності.

1. **Заборона систем машинного перекладу:** Під час складання екзамену або виконання МКР суворо забороняється використання таких систем як Google Translate або DeepL для генерування фінальних версій перекладів. Оцінюється здатність слухача самостійно здійснювати переклад технічних мануалів з використанням фахових словників та власного когнітивного апарату.

2. **Регламентація використання Штучного Інтелекту (LLM/ChatGPT):** Використання великих мовних моделей дозволяється **виключно на етапі 30-годинної підготовки** до контрольних заходів як допоміжного інструменту (наприклад, для пошуку довідкової інформації про фізико-механічні процеси або для фактчекінгу). Під час самого екзамену або при підготовці фінальних відповідей повна генерація результатів за допомогою ШІ

категорично заборонена. Такі дії миттєво кваліфікуються як плагіат, оцінюються у 0 балів та вимагають обов'язкового перекладання.

РОЗДІЛ 7. АЛГОРИТМ ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЧАСУ НА ПІДГОТОВКУ (30 ГОДИН)

Для досягнення максимальних результатів (9-10 балів за кожне екзаменаційне завдання) слухачам зі спеціальності 131 «Прикладна механіка» рекомендується розподілити виділені 30 годин на підготовку за наступним алгоритмом:

- **Етап 1 (10 годин): Лексична інвентаризація.** Перегляньте свій індивідуальний глосарій, створений під час самостійної роботи (СРС). Зосередьтеся виключно на спеціалізованих термінах, уникаючи загальноживаної лексики. Проговоріть англійською назви всіх основних інструментів, елементів кріплення та типів верстатів.
 - **Етап 2 (10 годин): Синтаксичний тренажер.** Відпрацюйте граматику. Візьміть будь-який український текст-інструкцію до токарного верстата та спробуйте перекласти його англійською, штучно замінюючи всі активні дії на Пасивний стан. Напишіть 10 сценаріїв аварій, використовуючи Умовні речення третього типу (Conditionals III), щоб відпрацювати опис подій, які не сталися завдяки правильному технічному обслуговуванню.
 - **Етап 3 (10 годин): Мовленнєва симуляція.** Проведіть симуляцію екзаменаційного Role-play. Підготуйте чітку, структуровану презентацію свого професійного резюме (CV). Відрепетируйте аргументовані відповіді на питання щодо вашого вибору професії, досвіду роботи з кресленнями (ISO/DIN) та навичок програмування систем ЧПК.
- Дотримання цих методичних рекомендацій, глибоке занурення в англомовний інженерний дискурс та системна робота з оригінальною конструкторською документацією протягом семестру гарантують успішне проходження підсумкового екзамену та формування надійної професійної бази